

SLUGANSKI MENTALITET

Nije sigurno, ali se čini da su američki predsjednički izbori ipak završeni i u Hrvatskoj, gdje su proteklih tjedana – lako je točnost te tvrdnje provjeriti pregledom novinskih stranica i osobito mrežnih portala – Hrvati oko Trumpa i Bidena vodili bitke jednako žestoke kao da je Zagreb kakav grad u Arkansasu ili u Minnesoti, i kao da je sudbina Hrvatske i hrvatskih građana Trumpu i Bidenu prva briga.

Ništa u toj borbi nije značila činjenica da ni jedan od te dvojice predsjedničkih kandidata, razumljivo, nije Hrvate ni Hrvatsku ni spomenuo, a ne bi bilo nikakvo čudo da im nisu ni na um pali.

Nije mi, naravno, ni na kraj pameti tvrditi da su nama američki predsjednički izbori nebitni, i da prema njihovu rezultatu trebamo biti ravnodušni. Naprotiv: položaj našega naroda i snaga naše države takvi su, da nama nisu irelevantni ni izbori u Portugalu ili u Meksiku, a kamoli u najvećoj svjetskoj velesili, koja se je i u daljoj i u bližoj prošlosti znala posve izravno umiješati – pa se i sad miješa – u ono što bismo ne samo nazvali nego doista jest naš vitalni, životni interes. Zato nas američki predsjednički izbori moraju itekako zanimati, zato je logično, pa i poželjno, da na tim izborima imamo svoje simpatije i makar prikrivene nade i očekivanja.

Nije, dakle, problem u tome.

Problem je u onome *što* je iz tih izbora doista polariziralo i dijelilo hrvatsku javnost, i problem je *način* na koji nas je to polariziralo i dijelilo.

Jer, hrvatski – jamačno neplaćeni, dakle, dragovoljni i do zapanjujuće mjere fanatizirani – aktivisti Donalda Trumpa i Josepha Bidena nisu se bavili jedinom što bi nama trebalo biti bitno: odnosom sadašnje i buduće američke politike prema Hrvatima i hrvatskoj državi (što znači: i prema Bosni i Hercegovini!), nego su, karikaturalnom ambicioznošću i već odavno poslovičnom površnošću, preživakovali i preživjeli kojekakve tuđe i tuđinske fraze, želje i dojmove, svejedno potjecali oni od američkih kršćanskih fundamentalista ili od homoseksualnih prvoboraca, od ocvalih maoista ili od kvaziekoških aktivista, od amoralnog polusvijeta s Wall Streeta, holivudskih duhovnih siromaha s hrpama novca ili od koga trećega.

A dodatnu nevolju predstavlja činjenica da su se i ti i takvi tuđi i tuđinski razlozi opet pokazali kadrma mobilizirati i u velikoj mjeri fanatizirati nemale dijelove hrvatske javnosti.

Čovjek i nehotice posegne za povijesnim usporedbama, pa se prisjeti kako su nas u tridesetim godinama XX. stoljeća polarizirali europski i svjetski ideološki sukobi, kako smo usred Zagreba, na stranicama katoličkoga i prokomunističkog tiska, vodili sve glavne bitke iz Španjolskoga građanskog rata, posrtali i padali, ustajali i ginuli, neki za Berlin (ili bar za „posljednjeg viteza Europe, generala Francisca Franca“), neki za Moskvu, a mnogi bogme za London i Pariz, s neminovnom posljedicom da se taj satelitski, idolopoklonički mentalitet uskoro razbije upravo o našu glavu.

Ovogodišnji su američki predsjednički izbori još jednom posvjedočili uporno opstajanje tog mentaliteta, a samo onaj koji malo vidi i slabo pamti, previdjet će da smo vrlo slične hrvatske polemike i hrvatske podjele vidjeli i ranije, ne samo onda kad su birani George W. Bush i Barack Obama. Jer, taj satelitski, idolopoklonički, sluganski mentalitet u svojoj povijesti gledamo neprekidno: i onda kad smo htjeli biti predgrađem Beča, i onda kad smo svoju kljusad pripinjali u beogradskoj kasabi, i onda kad smo bili spremni platiti svaku cijenu da svoju sudbinu predamo u ruke Bruxellesa.

A intimno je najstrašnije od svega kad čovjek shvati koliko su usamljeni oni koji – posve svjesni posljedica – odbijaju zavijati s tim čoporima...

Tomislav JONJIĆ

IZ SADRŽAJA

O GOSPOĐICI KOJA U KNJIŽEVNOSTI
IPAK JOŠ NI DOSEGLA SVOJ ZENIT 2

Miroslav KLEMM

BOSNA I HERCEGOVINA –
PRISPODOBA O POŠTENOM I
NEPOŠTENOM HRVATU 3

Zvonimir JONJIĆ

ZA JUGOSLAVIJE SE PUNO
LAKŠE ZADOVOLJAVALA POHOTA
(ILI: TUGOVANJE JEDNOG
PRAKSISOVCA) 7

Miroslav KLEMM

HRVATSKO DRUŠTVO POLITIČKIH
ZATVORENIKA SPAŠAVA DRŽAVNI
PRORAČUN 8

Alfred OBRANIĆ

NAŠ NUTARNJI SVIJET (47.) 11

Maja RUNJE, prof.

OTOK BRAČ U DRUGOME
SVJETSKOM RATU 12

Dr. sc. Nikica BARIĆ

BIJELO ILI USTAŠKO ILITI
RASPRAVE IZVAN PAMETI O
NAVODNOM USTAŠTVU
HRVATSKOGA ŠAHIRANOGA
GRBA S POČETNIM BIJELIM
POLJEM (3) 22

Dr. sc. Mario JAREB

ŠIROJ JAVNOSTI NEPOZNATI BIJEG
IZ JUGOSLAVIJE U „POSUĐENOM“
ZRAKOPOLOVU 1952. 33

Dr. sc. Ante ČUVALO

MOJ PUT OD FOLKLORNOGA
VJERNIKA DO KRISTOVA
SLJEDBENIKA 39

Ivan VUKIĆ

IN DIESER AUSGABE 51

IN THIS ISSUE 52